

אמונה בהקב"ה למרות מצב של סכנה

לשבת שלפני פסח קוראים "שבת הגדול". מדוע קוראים לשבת זו "שבת הגדול"? ענה על כך בסידור רש"י (סימן שנ"ב וכן ב"כל בו", סימן מ"ז, ושניתי מלשונם) לפי שיום ט"ו ניסן, בו יצאו בני ישראל ממצרים, חל ביום חמישי בשבוע (שבת פז ע"ב). כל השוחט קרבן פסח ביום י"ד [יום רביעי בשבוע], לקח כבש ארבעה ימים קודם כדי לבקר אותו ממומים (שמות י"ב, ג), כלומר זה היה ביום השבת. חששו בני ישראל ואמרו "הן נזבח את תועבת מצרים [אליל המצרים] לעיניהם ולא יסקלוננו?" (שמות ח', כ"ב). אמר להם הקב"ה: אתה תראו הפלא אשר אעשה לכם. הלכו ולקחו את פסחיהם להיות להם למשמרת עד י"ד לחודש. הם קשרו את הבהמה לכרעי מטותיהם (משנה, כלים י"ט, ב'), כלומר סמוך ונראה יום ולילה. וכשראו המצרים כך, רצו להינקם מהם, והיו מעיהם נחתכים מרוב כעס. ואעפ"כ לא יכלו להזיק לישראל מאומה. ומפני שנעשו אז לישראל נסים גדולים, לפיכך נקרא לכל הדורות "שבת הגדול".

ברור כי גם כאשר משה רבנו מסר לבני ישראל שאין להם ממה לדאוג, בכל זאת יצר הדאגה מכרסמת בליבו של אדם. מניין הבטחון שהמצרים לא יציקו להם? לעשות פעולה כה נועזת, לקחת אליל של העם הצורך ולהודיע מראש על חילולו, יש בכך אמונה נשגבה, איתנה ונפלאה. וכך היתה כל עצם יציאת אוכלוסייה רבה של למעלה מחצי מליון איש הגברים לבד ממקום מיושב, שם יש אוכל ומשקה למכביר, ולצאת למדבר שממה.

כמה גדול הוא שבח הנאמר עלינו "כה אמר ה'! זכרתי לך חסד נעוריק, אהבת כלולותיך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה" (ירמיה ב', ב). אימתי אמר ירמיה פסוק זה? כאשר ביקש להוכיח אותם על ריבוי פשעיהם (כמפורט בפרק ב' שם) הקדים שבח זה. למה הדבר דומה? בחור מסוים נפגש עם בחורה והכירו זה את זה תקופה קצרה. לבחור אין כלום: לא בית ולא מקצוע, לא משפחה ולא מעמד חברתי והציע לבחורה נישואין. זאת, אמיצת הלב, הסכימה לעזוב את בית אביה ואמה, את הבית שם היא שוכנת, את לימודיה במוסד חינוכי, את חברותיה וכו'. בקיצור, ניתוק מעולם והווי המוכרים לה, ולצאת אחריו למדינה אחרת, אל עתיד לא ידוע מראש. היא סמכה על ההבטחה שלו. אחרי שהתחתנו ושמחו יחד כמה שנים, אירע שזאת טעתה בהתנהגותה ולא שמרה לבעלה אמונים. כאשר הלה רצה להוכיחה או להעניש אותה, מזכירים לו כי עליו לזכור את האהבה הנפלאה של עלמה זו שנטשה כל קשריה עם הוריה, אחיה ואחיותיה והלכה אחריו באמונה עיוורת, למרות שלא היה לו שום עושר ניכר לעין, אלא סמכה על הבטחתו ועל אהבתה הגדולה אליו.

כלום הבחור יכול לשכוח מאמץ כביר זה? כלום יכול לטשטש מסירות נפש נפלאה זו? ודאי "על כל פשעים תכסה אהבה". כך מוטל על הקב"ה לא לתת משקל יתר למצבנו הרוחני המוזנח כיום הזה ולזכור לנו אהבת נעורים.

ולכן זכות פסח וצאתנו אחריו למדבר עומדת לנו. והרי היתה לנו אפשרות לסרב לצאת איתו. הרי שמונים אחוז של העם העברי סרבו לצאת, ולכן מתו בשלשת ימי אפלה (רש"י לשמות י', כ"ב). ואנו העם היהודי היום הרינו הצאצאים של אותם עשרים אחוז שהאמינו בה' ויצאו אחריו באמונה פשוטה (רש"י לשמות י"ג, סוף פסוק י"ח). כדאיים אנו שזכות קדמונית זו תעמוד לנו גם בעת מעידת רגלינו מהתורה בימים הללו.

אבל בנוסף ללימוד זכות הנ"ל, אנו צריכים להתחזק שוב ושוב לאחוז בעמוד האמונה בה'. אין לנו מה לחשוש מריבוי אוכלוסין של אויבינו הערבים. עלינו לבטוח שהקב"ה שהביא אותנו לכאן, הוא ישלים לנו את מלאכת הגאולה. ובאמת תמיהה גדולה על אחינו החילונים. אם אינם מאמינים בצדקת דרכנו לכבוש את נחלת אבותינו, משום מה באו הנה לארצנו? אם אין ברצונם לקיים תרי"ג מצוות, מה היה רע להם להישאר בארצות נכר? הרי מי שמעוניין לנהוג ארחות חיים ללא תורה, מדוע לא יעשה כך בארצות הברית, קנדה ואוסטרליה? משום מה באו הנה להילחם נגד תושבים נוכרים. כלום חשבו שיוותרו להם ללא מלחמה? ואם העולים הראשונים ארצה טעו לחשוב כך לפני מאה שנה, כעת שאנו רואים התנגדותם הנמרצת לשהייתנו בארצנו, התנגדות חזקה ואיומים נוראים מצד החיזבאללה בצפון, מצד החמאס בדרום, מצד האירנים במזרח, וכן מצד אוכלוסיות רבות של ערביי ארצנו. מדוע לא יתפקחו הישראלים? "הלנצח תאכל חרב?" כלום לא חבל שאנו זקוקים להרוג בהם והם משתדלים להרוג אותנו. וזהו מעגל קסמים שלא יגמר אף פעם.

מובן שהבא לארץ ישראל מפני אידיאל שיש לנו תורת ה' ורק בארצנו נוכל לקיים אותה, מובן הדבר שהוא יסתכן עבורה. אבל מי שמחוסר אידיאל רוחני זה, משום מה לחיות כל הזמן במלחמות? אין שום הגיון בציונות ללא דת.

לכן, ביום "שבת הגדול" עלינו לשוב ולחיות תחת כנפי אותו "גדול". "גדול אדוננו ורב כח, ולתבונתו אין מספר" (תהלים קמ"ז, ה').

צריכים אנו לשוב ולהתחזק באמונה. כמו אבותינו במצרים התגרו באוכלוסייה זועמת ולא חששו להם, אלא הקריבו קרבן הפסח. וגם אח"כ הבחורה יצאה אחרי הבחור המבטיח, יצאה למדבר לוהט ללא ראיית איפה מקורות המים והמזון, כן עלינו לבטוח על רבון כל העולמים. הוא הביאנו לכאן וחזקה עליו כי ישלים לנו את הגאולה.